

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 79 0 P 008349 22 Rev
Banjaluka, 23.11.2022. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Tanje Bundalo, kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca Đ.D.1 iz K.D., koga zastupa punomoćnik B.M., advokat iz B.L., protiv tužene Opštine K.D., koju zastupa punomoćnik M.G., zaposlenik tužene, radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Prijedoru broj 79 0 P 008349 21 Gž od 07.09.2022. godine, na sjednici održanoj dana 23.11.2022. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se usvaja, presuda Okružnog suda u Prijedoru broj 79 0 P 008349 21 Gž od 07.09.2022. godine se preinačava tako što se žalba tužene odbija i presuda Osnovnog suda u Kozarskoj Dubici broj 79 0 P 008349 20 P od 31.03.2021. godine, potvrđuje.

Tužena se obavezuje da tužiocu na ime troškova revizionog postupka plati iznos od 380,00 KM.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Kozarskoj Dubici broj 79 0 P 008349 20 P od 31.03.2021. godine obavezana je tužena da tužiocu na ime naknade materijalne štete zbog diskriminacije isplati ukupan iznos od 426,75 KM, za period od 01.08.2017. do 31.12.2017. godine, sa zakonskom zateznom kamatom na način kao slijedi:

- na iznos od 85,35 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 30.09.2017. godine, pa do isplate,
- na iznos od 85,35 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 30.10.2017. godine, pa do isplate,
- na iznos od 85,35 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 30.11.2017. godine, pa do isplate,
- na iznos od 85,35 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 30.12.2017. godine, pa do isplate,
- na iznos od 85,35 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 30.01.2018. godine, pa do isplate,

kao i da tužiocu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 500,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 31.03.2021. godine, pa do isplate, a sve u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Prijedoru broj 79 0 P 008349 21 GŽ od 07.09.2022. godine žalba tužene je uvažena, presuda Osnovnog suda u Kozarskoj Dubici broj 79 0 P 008349 20 P od 31.03.2021. godine preinačena tako što je obavezana tužena da tužiocu na ime naknade materijalne štete zbog diskriminacije isplati iznos od 85,35 KM umjesto ranije dosuđenog iznosa od 426,75 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 30.01.2018. godine pa do isplate, kao i da tužitelju nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 148,00 KM umjesto ranije dosuđenog iznosa od 1.055,88 KM. Odbijen je zahtjev tužioca za naknadu troškova na ime sastava odgovora na žalbu u iznosu od 500,00 KM.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužilac iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija je osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca da mu tužena na ime naknade materijalne štete zbog diskriminacije isplati iznos od 426,75 KM, sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima parničnog postupka.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da je Odlukom tužene o uvećanju osnovnog koeficijenta za službenike i ostale zaposlene u opštinskoj upravi broj ... od 23.01.2017. godine, koja je objavljena u „Službenom glasniku Opštine K.D.“ broj 1/17, utvrđeno uvećanje osnovnog koeficijenta za službenike i ostale zaposlene u opštinskoj upravi Opštine K.D., na ime toplog obroka koji će se isplaćivati kao sastavni dio plate (član 1.) i da se osnovni koeficijent za službenike i ostale zaposlene u opštinskoj upravi Opštine K.D. uvećava za 0,60 (član 2. stav 1.), a da se ukupna plata iz stava 1. tog člana uvećava se za 0,5% za svaku godinu staža (član 2. stav 2.), te da se odredbe stava 1. člana 2. ne odnose na sljedeće zaposlene: V.D., Đ.D.1, Đ.D.2., G.R., G.M., J.M., K.D. i Ž.B. (član 3.), kao i da se navedena odluka primjenjuje od 01.01.2017. godine i da će biti objavljena u „Sl. glasniku Opštine K.D.“ (član 4.); da je presudom Osnovnog suda u Kozarskoj Dubici broj 79 0 P 001268 17 P od 27.07.2018. godine, koja je postala pravosnažna 28.08.2020. godine, utvrđeno da je ovom odlukom tužena povrijedila tužiocu pravo na jednako postupanje time što je utvrdila uvećanje osnovnog koeficijenta za službenike i ostale zaposlene u opštinskoj upravi za 0,60, pri čemu je istovremeno odredila da se to uvećanje ne odnosi na tužioca (stav 1.), pa je tužena obavezana da otkloni diskriminaciju koja je utvrđena stavom jedne presude Osnovnog suda u Kozarskoj Dubici tako što će utvrditi uvećanje osnovnog koeficijenta za 0,60 i za tužioca u roku od 30 dana od dana donošenja pomenute presude (stav 2), te je obavezana tužena da tužiocu Đ.D.1 isplati razliku plata za period od 01.01.2017. godine do 31.07.2017. godine; da je tužena predmetnu odluku u odnosu na tužioca primjenjivala i u periodu od 01.08.2017. godine do 31.12.2017. godine, usljed čega je tužilac pretrpio štetu u iznosu od 426,75 KM, a koji iznos se

odnosi na avgust 2017. godine u visini od 85,35 KM, na septembar 2017. godine u visini od 85,35 KM, na oktobar 2017. godine u visini od 85,35 KM, na novembar 2017. godine u visini od 85,35 KM i na decembar 2017. godine u visini od 85,35 KM.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud, nalazeći prigovor neblagovremenosti tužbe i prigovor zastare potraživanja, kao i prigovor presuđene stvari, istaknute od strane tužene neosnovanim, zaključuje da je i u spornom periodu odnosno u periodu od 01.08.2017. godine do 31.12.2017. godine postojala diskriminacija od strane tužene prema tužiocu i da stoga postoji obaveza tužene za naknadu tražene materijalne štete, pa sudi kao u izreci prvostepene presude pozivom na odredbe člana 12. i čl. 13 Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave („Sl. glasnik RS“, broj 97/16), člana 5. Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave („Sl. glasnik RS“, broj 20/17), člana 2. stav 1, člana 12 i člana 13. stav 4. Zakona o zabrani diskriminacije („Sl. glasnik BiH“, broj 59/09 i 66/16, dalje: ZZD), te člana 154, člana 185. stav 1. i člana 189. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89 i „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/14 – u daljem tekstu ZOO).

Drugostepeni sud je temeljem odredbe člana 229. tačka 4. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP) žalbu tuženog uvažio i prvostepenu presudu preinačio na način kako je navedeno u njenoj izreci. Obrazložio je da kod činjenice da je tužiocu naknada štete zbog povrede prava na jednako postupanje usljed diskriminacije pravosnažno dosuđena za period od 01.01.2017. godine do 31.07.2017. godine i da se i u konkretnoj pravnoj stvari traži naknada štete zbog povrede prava na jednako postupanje usljed diskriminacije za period od 01.08.2017. godine do 31.12.2017. godine, proizilazi da se radi o kontinuiranoj diskriminaciji u vidu povrede prava na jednako postupanje.

Međutim, kako je šteta tužiocu prouzrokovana radnjom tužene koja nije tužiocu isplatila traženo potraživanje i kako je posljednja takva radnja tužene izvršena 31.07.2017. godine, drugostepeni sud nalazi da je rok od tri godine iz člana 13. stav 4. ZZD počeo teći 01.08.2017. godine i navršio se 01.08.2020. godine, pa kako je tužba u ovoj pravnoj stvari podnesena 23.11.2020. godine, zaključuje da su zastarjela sva potraživanja tužioca za period od 01.08.2017. godine do 23.11.2017. godine, iz čega dalje proizilazi da je prigovor zastare potraživanja koji je tužena isticala i tokom prvostepenog postupka, a ponavlja u žalbi, osnovan za navedeni period shodno odredbi čl. 360. stav 1. i 2. ZOO.

S obzirom da je prigovor zastare potraživanja materijalno-pravni prigovor čija osnovanost povlači odbijanje tužbenog zahtjeva u onom dijelu za koji je prigovor osnovan, drugostepeni sud zaključuje da je pravilna primjena materijalnog prava nalagala da se tužbeni zahtjev odbije, kako u dijelu koji se odnosi na glavno potraživanje za avgust 2017. godine, septembar 2017. godine, oktobar 2017. godine i za period od 01.11.2017. godine do 23.11.2017. godine, tako i u dijelu koji se odnosi na potraživanje po osnovu kamata jer je odredbom člana 369. ZOO propisano da kad zastari glavno potraživanje, zastarjela su i sporedna potraživanja, među koja spada i potraživanje kamata.

Dalje, drugostepeni sud zaključuje da tužiocu pripada pravo na naknadu štete za period koji nije obuhvaćen zastarom potraživanja, odnosno za period od 23.11.2017. godine do

31.12.2017. godine. Međutim, kako na osnovu izvedenih dokaza nije mogao utvrditi iznos naknade štete za period od 23.11.2017. godine do 30.11.2017. godine, drugostepeni sud je primjenom pravila o teretu dokazivanja iz člana 123. i člana 126. ZPP odbio tužbeni zahtjev i za period od 23.11.2017. godine do 30.11.2017. godine, tako da je tužiocu dosuđen iznos od 85,33 KM za decembar 2017. godine, sa zakonskom zateznom kamatom.

Pobijana drugostepena odluka nije pravilna.

Tužilac svoje tvrdnje temelji na tome da je u konkretnom slučaju pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Kozarskoj Dubici broj: 79 0 P 001268 17 P od 27.07.2018. godine utvrđeno da je Odlukom o uvećanju osnovnog koeficijenta za službenike i ostale zaposlene u opštinskoj upravi broj: ... od 23.01.2017. godine, koju je donio Načelnik opštine K.D., koja je objavljena u „Službenom glasniku Opštine K.D.“, broj 1/17, povrijeđeno pravo tužioca na jednako postupanje zbog isplate plate po umanjenom koeficijentu za 0,60 u odnosu na ostale službenike i zaposlene u Opštinskoj upravi K.D., te je obavezana tužena da otkloni navedenu diskriminaciju tako što će utvrditi uvećanje osnovnog koeficijenta i za tužioca, te je obavezana tužena da tužiocu isplati razliku plata za period od 01.01.2017. godine do 31.07.2017. godine, te da je tužena predmetnu Odluku u odnosu na tužioca primjenjivala i u periodu od 01.08.2017. godine do 31.12.2017. godine i da su tužiocu isplaćeni manji iznosi plate, temeljem čega je podnio tužbu 23.11.2020. godine sa zahtjevom da mu tužena isplati na ime tog umanjjenja iznos od ukupno 426,75 KM, odnosno za svaki mjesec po 85,35 KM, sa zakonskom zateznom kamatom.

Tužena je osporavala osnov potraživanja, te isticala prigovor neblagovremenosti tužbe i prigovor presuđene stvari.

Prema odredbi član 12 . stav 1. ZZD sudska zaštita od diskriminacije se ostvaruje posebnim tužbama među koje, shodno odredbi stav 1. tačka c) istog člana ovog zakona, spada i tužba za naknadu štete.

Kako je tužilac u parnici broj: 79 0 P 001268 17 P tražio utvrđenje diskriminacije i naknadu materijalne štete za period od 01.01.2017. do 31.07.2017. godine, a u ovoj parnici traži naknadu materijalne štete za period 01.08.2017. godine do 31.12.2017. godine koja se zasniva na kontinuitetu diskriminacije, pravilno nižestepeni sudovi nalaze da se ne radi o presuđenoj stvari.

Odredbom člana 13. stav 4. ZZD je propisano da je rok za podnošenje tužbe na osnovu člana 12. ovog zakona tri godine od dana saznanja o učinjenoj povredi, a najdalje pet godina od dana učinjene povrede, a da se u slučaju kontinuirane diskriminacije rok računa od dana posljednje učinjene radnje.

Blagovremenost tužbe sa ovakvim tužbenim zahtjevom procjenjuje se prema odredbi člana 13. stav 4. ZZD, kojom su propisani prekluzivni rokovi za podnošenje tužbe. U takvoj situaciji, saglasno odredbi člana 370. ZOO, nema mjesta primjeni pravila o zastarjelosti.

Prekluzivni rok ima za posljedicu da se određena tužba može podići u određenom roku koji zakon propisuje, pa podnošenje tužbe izvan tog roka dovodi do gubitka prava. O prekluzivnom roku sud vodi računa po službenoj dužnosti.

Kod zastarjelosti se protekom roka gubi zahtjev, a ne pravo, tj. dužnik stiče pravo da uskrati dugovanu činidbu povjeriocu ako se pozove na zastarjelost. Na zastarjelost sud ne pazi po službenoj dužnosti, već samo ako se tuženi pozvao na taj prigovor u toku prvostepenog postupka.

Iz tog razloga, drugostepeni sud nije pravilno sudio kada je našao da je taj prigovor osnovan, jer se u konkretnoj pravnoj stvari ne mogu primjenjivati rokovi zastarjelosti potraživanja propisani ZOO, obzirom da njihovu primjenu isključuje odredba člana 370. ZOO, koja određuje da se pravila o zastarjelosti ne primjenjuju u slučajevima kad su zakonom određeni rokovi u kojima treba da se podigne tužba ili izvrši određena radnja pod prijetnjom gubitka prava.

Mada je u obrazloženju prvostepene presude navedeno da je tužena isticala i prigovor zastarjelosti potraživanja, o čemu se sud izjašnjavao, iz odgovora na tužbu i zapisnika o pripremnom ročištu i ročištu za glavnu raspravu, nema takve konstatacije, već proizlazi da je taj prigovor tužena istakla u žalbi, na šta se revizijom ukazuje, da s obzirom na odredbu člana 207. stav 3. ZPP, drugostepeni sud nije cijenio da je prigovor zastarjelosti prvi put iznesen u žalbi tužene. Međutim, navedeno nije od značaja jer, kako je već rečeno u konkretnoj pravnoj stvari se ne mogu se primjenjivati rokovi zastarjelosti potraživanja.

Tužilac je dokazao da je tužena prema njemu i za period od 01.08.2017. do 31.12.2017. godine i dalje primjenjivala Odluku o uvećanju osnovnog koeficijenta za službenike i ostale zaposlene u opštinskoj upravi broj: ... od 23.01.2017. godine, a tužena nije izvela ni jedan dokaz u smislu odredbi člana 15. stav 1. ZZD, da je navedenu Odluku stavila van snage ili da je u spornom periodu nije primjenjivala prema tužiocu, pa je kontinuitet diskriminacije trajao i u periodu od 01.08.2017. – 31.12.2017. godine, a posljednja učinjena radnja 31.12.2017. godine. Kako je tužbu tužilac podnio dana 23.11.2020. godine, nije protekao zakonom propisani rok za sudsku zaštitu, pa je prigovor tužene o neblagovremenosti tužbe neosnovan.

Za osnovanost tužbenog zahtjeva iz osnova diskriminacije, mora se utvrditi da je do stavljanja u nejednak položaj došlo zbog jednog od zabranjenih osnova (član 2. stav 1. i član 5. ZZD). Odredbom člana 15. stav 1. i 3. ZZD je propisano, da kada lice ili grupa lica u svim postupcima predviđenim ovim zakonom, na osnovu njima raspoloživih dokaza, učine vjerovatnim da je došlo do diskriminacije, teret dokazivanja da nije došlo do diskriminacije leži na suprotnoj strani (stav 1.), što znači da lice koje se poziva na diskriminaciju mora učiniti vjerovatnim (dokazati opravdanu sumnju) da je došlo do diskriminacije usljed nejednakog postupanja, čime se teret dokazivanja, da nije došlo do diskriminacije usljed nejednakog postupanja, prenosi na protivnu stranu tj. tuženu.

Tvrđnje tužene da je za tužioca, kao i za ostale zaposlene u Profesionalnoj vatrogasnoj jedinici K.D. u spornom periodu (01.08.-31.12.2017. godine) bio obezbjeđen topli obrok putem restorana R.93, tužena nije dokazala, što znači da nije dokazala da je u spornom periodu otklonila diskriminaciju koja je utvrđena pravosnažnom presudom broj: 79 0 P 001268 17 P od 27.07.2018. godine, slijedom čega tužilac nije bio obavezan da i u ovoj parnici kumulira zahtjeve za utvrđenje postojanja diskriminacije sa zahtjevom za naknadu štete jer na osnovu izvedenih dokaza kojima se utvrđuju odlučne činjenice proizilazi kontinuitet diskriminacije kao osnov za naknadu štete.

Visinu naknade materijalne štete tužiocu uzrokovane diskriminacijom sud je utvrdio na osnovu obračuna postavljenog u tužbi, koji je tokom postupka među strankama učinjen nespornim, pa ga je valjalo prihvatiti i dosuditi tužiocu ukupan iznos od 426,75 KM, za period od 01.08.2017. do 31.12.2017. godine, sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima prvostepenog postupka kao u izreci prvostepene presude.

Prema navedenom, na osnovu odredbe člana 250. stav 1. ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Tužena je obavezana da tužiocu, koji je uspio sa revizijom, plati na ime troškova revizionog postupka iznos od 380,00 KM, koji se odnosi na troškove za sastav ovog pravnog lijeka u iznosu 240,00 KM (80 bodova + 50%), paušala 40,00 KM i 100,00 KM na ime takse na reviziju, sve shodno tarifnom broju 2. i 12. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata ("Službeni glasnik RS" broj 68/05).

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić